

Ongin skipað andstöða — fólkið er sameint

Fyri stuttum var Aleksander Poljukhov, leiðari av sovjetisku tíðindatænastuni í Keypmannahavn, í Føroyum nakrar dagar. Hann skuldi skriva eina grein um føroysku fiskivinnuna til eitt blað í Sovjetsamveldinum.

Sosialurin fekk høvi at prátta við hann, áðrenn hann fór aftur til Keypmannahavnar. Vit spurdu hann um ymisk viðurskipti í Sovjetsamveldinum. Um »samfelasrevsarar«, landbúnaðin, stöðuna hjá teimum trúgvandi, búskapin, Afghanistan, Ischov og um russisku herskipini við Føroyar.

Nógv áhugavert kom fram í prátinum og er tað ólíkt tí, vit vanligu siggja í føroyskum bløðum um Sovjetsamveldið.

Vit spurdu fyrst Aleksander, um hann hevur nakra meting um, hvi tíðindini, vit í vesturheiminum fáa um sovjetisk viðurskipti, ofta eru litað av mótvíla móti Sovjetsamveldinum.

— Størsta mistakið, sum borgaralig bløð gera, er, at tey brúka sera løgnar keldur til upplýsingar sínar.

Eg kann nevna eitt dømi. Í Politiken herfyri var ein lítill viðmerking um eitt kjarnorkuverk í Sovjetsamveldinum. Pravda skrivaði um hetta kjarnorkuverkið. Men tað var ikki tað, Pravda skrivaði, sum kom í Politiken, men ein viðmerking í Washington Post um tað, Pravda hevði skrivað, sum so var endurgivin av tíðindamanninum hjá Dagens Nyheter í Moskva. Hetta var ein löginn leið at ganga. Í staðin fyri at taka tað beinleiðis úr Pravda, so fór tað fyrst til USA í Washington Post og so aftur til Moskva til

mannin hjá Dagens Nyheter og seinni málaðni í Politiken.

— Er tað ikki tí, tað er so torført at fáa upplýsingar frá sovjetiskum myndugleikum?

— Høvuðssjónarmiðini hjá Sovjetsamveldinum eru oftast søgd av okkara leiðandi monnum. Og tey standa í tíðarritunum Fakta um Sovjetunionen.

Taka vit eitt so týðandi mál sum Afghanistan, so siggja vit næstan ongan tíð tey sovjetisku sjónarmiðini í borgaraligum bløðum. Hinvegin siggja vit metingar um, hvat Sovjetsamveldið ætla, hvat tað vil og hvat tað møguliga hevur hug til at gera.

Enda í blindgøtu uttan kritikk

— Fåa kontroversiell evni eina kritiska viðgerð í sovjetiskum bløðum?

— Sjálvandi. Vit halda kritikkur er eitt týðandi

eyðkenni fyri eitthvørt heilsugott samfelag. Tann, sum ikki verður kritiseraður, hevur ongan møguleika at rætta síni mistøk. Og verða tey ikki rættað, so bliva tey bara størri og størri. Tí er ein kritikkleys leið ein leið, sum endar í einari blindgøtu.

Vil tað siga, at sovjetiska samfelasgsskipanin kann kritiserast, uttan at tað fær avleiðingar fyri tann, sum kemur við kritikkinum?

— Kritikkur av samfelasgsskipanini er eitt abstrakt hugtak. Men tað er ofta kritikkur av til dømis ráðharrum í okkara pressu, og eg haldi, at tað er á nóg høgum støði til, at man kann tosa um, at man kann kritiserast samfelasgsskipanina.

Síðani greiddi Aleksander frá málagninum hjá samskipanini av fakfeløgum í Sovjetsamveldinum. Hetta blaðið fær hvert ár 700.000 lesarabrev. Tey flestu kriti-

sera eitt ella annað og øll hava krav uppá svar frá tí stovni ella fólki, sum kritikkurin er vendur móti. Tað er sjálvandi ikki pláss fyri øllum lesarabrevunum í blaðnum, men øll bliva kortini viðgjørð og send viðkomandi stovni ella fólki.

Tann, sum kritiserar, ber sjálvur ábyrgd av kritikkinum, til dømis, tá falskar ákærur eru í kritikkinum.

Bara orð

Aleksander legði dent á, at tað er munur á kritikki. Um hann er rættur ella ikki. Tað er neyðugt at undirbyggja allan kritik, segði hann. Prátið var nú farið at snúva seg um tey fólk, sum í Føroyum verða nevnd við tí sjáldsama orðinum »samfelasrevsarar«. Sjálvur kallaði Aleksander tey avvíkjarar.

— Hetta eru fólk, sum ikki dáma ta sosialistisku skipanina. Tey kunna tó ikki vísa á nökur ítøkilig brek. Tey eru bara móti sosialismuni sum líkari. Kanna vit eftir, hvat hesir avvíkjarar siga, so er tað onki annað uttan tórn orð. Aleksander greiddi eisini frá, hvi hann kallaði hesi fólk avvíkjarar. Tað er tí øll í sovjetiska samfelasgsskipanini styðja sosialismuna. Hini eru avvíkjarar, tí tey hava ongan stuðul í fólkinum. Høvdu tey tað, so høvdu tey eisini kunnað kravt at verið hoyrd.

20.000

trúarsamfeløg

— Vit hava 20.000 ymisk trúarsamfeløg í okkara landi.

Trúarfrælsi er tryggjað í grundlógini. So tann, sum fer at forfylgja teimum trúgvandi, ger seg sekan í lógarbroti og verður revsaður.

Tann, sum vil trúgva, kann gera tað. Tann, sum ikki vil, kann lata vera. Hetta er demokrati.

Eg havi eina ommu, sum er 97 ár. Hon trýr á gud. Um nakar fer at forfylgja ommu minari, fær hann við meg at gera, segði Aleksander Poljukhov, tá vit settu honum spurningin, um tey kristnu í Sovjetsamveldinum verða forfylgd.

Men ongin verður tikin fyri at vera móti sosialismuni. Ein og hvør kann hava sínar meiningar. Tað er ikki forboðið. — Er so ongin opposition móti sovjetiskum samfelasgsskipanini?

— Orðið opposition merkir ein organiserað mótstöða. Hon kann vera í einum tjóðartingi ella uttanfyri. Ongin slík opposition er í Sovjetsamveldinum. Slíkt hoyrir einum pluralistiskum samfelag til. Tað sosialistiska samfelagið er sameint á tann hátt, at samfelasgsslimirir meira ella minni hava eitt endamálg og felagsheimsáskoðan.

Eg haldi, henda eindin er sterk í Sovjetsamveldinum. Tí vit eru meira enn 100 tjóðir, sum eru sameindar. Og tað hevði onki annað uttan henda felagsheimsáskoðan kunnað.

Okkara fatan av demokrati er hon, at í byrjanini

skulu allar meiningar takast við, men í endanum av tjakinum eru vit komin fram til eina felagsmeining. Tá hon er funnin, kunnu vit siga, at hon er meiningin hjá øllum.

Stýringin ov stív

— Er tað óhugsandi, at ein stöða sum tann í Póllandi tekur seg upp í Sovjetsamveldinum?

— Stöðan í Póllandi komst av mistøkum í búskaparpolitikkinum. Eisini sovjetiskir leiðarar ásanna og viðganga, at avleiðingin av hesum mistøkum er til dømis ein tvørrandi javnvág í búskapinum. Arbeidsmenninir í Póllandi royndu at fáa hesi mistøk rættað. Teir eru ikki móti sosialismuni. Teir royna at bota um ta skipan, sum longu er í landinum. Tað er tí týðningarmikið, at tað, sum hendir í Póllandi, førir til, at mistøkini verða rættað. Soleiðis, at búskaparskipanin gerst meira effektiv.

Síðani fór Aleksander Poljukhov, sum sjálvur er búskaparfrøðingur, at greiða frá ymiskum ábótum í sovjetiska búskapinum.

— Vit hava eisini trupulleikar. Men sjálvandi royna vit at ansa eftir, so trupulleikarnir ikki vaksa til kreppu. Vit eru til dømis nú komnir til tað úrslit, at stýringin í búskapi okkara er vorðin ov stív. Hetta stendst av, at töluni í búskapinum eru so risastór og møguleikarnir fyri ekstensivum vøkstri, fyri viðkan, eru uppi. Høvuðsspurningurin er tí, hvussu kunna vit fáa ein intensivan vøkstur, styrkja tað verandi. Og júst her umleggja vit leiðsluskipanina í búskapi okkara. Vit royna at taka av tey óneyðugu millumliðini í virkisleiðslunum og fáa eitt meira beinleiðis samband millum virkið og stovnin, sum leggur ætlanir fyri virkið. Við hesum finna vit skjótari mistøkini.

Enn er ov tíðliga at meta um úrslitið. Men summar framleiðslugreinar, sum brúka nýggju skipanina, eru blivnar effektivari.

Arbeidsbrigadur

— Fyrr høvdu vit arbeidsfólkið og virkisdeild og so sjálvst virkið. Nú halda vit hinvegin, at tann grundleggjandi eindin skal vera arbeidsbrigadan.

Aleksander Poljukhov um ein av avvíkjarunum: — Solsjenitsyn hevði møguleikar at arbeiða og liva í sovjetiska listaheiminum. Men hann vildi ikki. Hann skræddi seg leysan frá sínum egna fólki. Síðani hevur hann vunnið sínar milliónir við at skriva antisovjetiskar bækur. Nú er hann gloymdur